

Д, 72
ФРІДРІХ ВОЛЬФ

Зайчик
ПЕРЕКИДАЙКО
і ДРАКС

Д,
В72

ФРІДРІХ ВОЛЬФ

Зайчик ПЕРЕКИДАЙКО і ДРАКС

08
150
84

КАЗКА

Для дошкільного віку

Скорочений переклад з німецької
ВЯЧЕСЛАВА ПОДОЛУЖНОГО

Малюнки
НАТАЛІЇ ГОЛОКОЗАКОВОЇ

КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1983

И(Нім)
В72

Эта сказка известного
немецкого писателя (1888—1953)
рассказывает о приключениях маленького зайчишки,
о его трогательной дружбе с барсучком Драксом,
о том, что преданность и верность
побеждают все.

Перекладено за виданням:
Friedrich Wolf.
Märchen, Tiergeschichten und Fabeln.
Aufbau-Verlag Berlin, 1961

Город, який ЦЛБС
г. Закарпаття

4803020000—107
В————— 111.83.
М206(04)—83

Видавництво «Веселка»
1983, переклад українською мовою,
ілюстрації

тояли останні теплі дні осені. Сонячне проміння сяло на землю, немов крізь срібну вуаль. Жовте й багряне листя, яке подекуди ще висіло на гіллі, то тут то там спадало на лісову землю, втомленими метеликами кружляло над полями. На луках стирчали тільки сірі кошлаті голови будяків; від найлегшого вітру тисячі їхніх легесеньких сивих насінин літали в сутінках, ніби маленькі літачки.

Так, дні ставали чимраз коротші. Понад струмком здіймався туман.

— Ну те, діти,— сказав заєць Білий Кожушок,— треба нам обладнати наше житло на зиму. Настеліть свіжого моху й сіна. Капусту й моркву— до комори! Але щонайперше треба викопати запасні ходи— на той випадок, якщо нас присипле снігом. Це зробиш ти, Перекидайку!

Зайчик Перекидайко з братами та сестрами заходився рити ямку для зимового притулку родини Білих Кожушків на краю піщаного кар'єру. Але незабаром у нього заболіли лапки. Та ще ж востаннє пригрівало осіннє сонечко. Час від часу з верхів'я високого бука злітав листок і, витанцьовуючи в повітрі, носився над чорно-бурою землею. Перекидайкові теж дуже закортіло, поки не впала зима, ще хоч раз потанцювати й поперекидатись так, як умів тільки він.

— Годі вже, Перекидайку,— мовив його старший брат Пецо.— Досить вистрибувати й витанцьовувати! Настав час працювати, як загадав батько!

Перекидайко знов узявся рити запасні ходи. Лапки в нього зовсім зболіли. Він спробував рити писком, та й це була не велика радість. А Перекидайко робив добре тільки те, від чого мав радість. Для нього це була така сама потреба, як для пса Люкса гавкати, а для дятла Пік-Пікуса довбати кору.

— Ви копайте, а я виноситиму землю,— сказав Перекидайко до брата Пепо,— тоді тут буде просторіше, і вам легше дихатиметься.

Так вони й зробили.

Перекидайко взяв мішечок із капустиного листу й став носити землю аж геть під ліс. (А на узліссі вже стелився осінній туман.) І щоразу, випорожнивши мішечок, він спочатку озирався— чи не бачать брати й сестри,— а тоді починав танцювати й перекидатися, як сам знав. Ну, бо ж без цього Перекидайко просто не міг жити. Нездарма ж він мав таке ім'я!

І ось, коли він, востаннє висипавши землю, кинувсь

танцювати і перекидатися, то дуже вже високо підско-
чив — і зненацька опинився у якійсь глибокій чи то норі,
чи напівтемній ямі. А там сиділа якась невідома істота
з чорно-коричневим лицем і бородою.

— Гей ти, навіжена сніжко! — мовило чорно-коричне-
ве бородате страховисько. — Що ти поробляєш отут у
моїй норі і чому руйнуєш вхід до мого зимового житла,
ти, снігова дзиго?

— Я зовсім не сніжка й не снігова дзига! — відповів
Перекидайко. — Я — Перекидайко Білий Кожушок!

— Це всяк може сказати, — відповіло чорно-коричневе
бородате створіння. — Я, наприклад, — Дагоберт, борсук,
володар цієї норі! А в тебе які докази, що ти — Пере-
кидайко Білий Кожушок?

— Та ти тільки торкнись до мого хутра! Такого немає
більш ні в кого в світі!

— Дурниця! — зневажливо сказав дядечко Дагоберт.
Але, доторкнувшись до Перекидайка, раптом почав якось

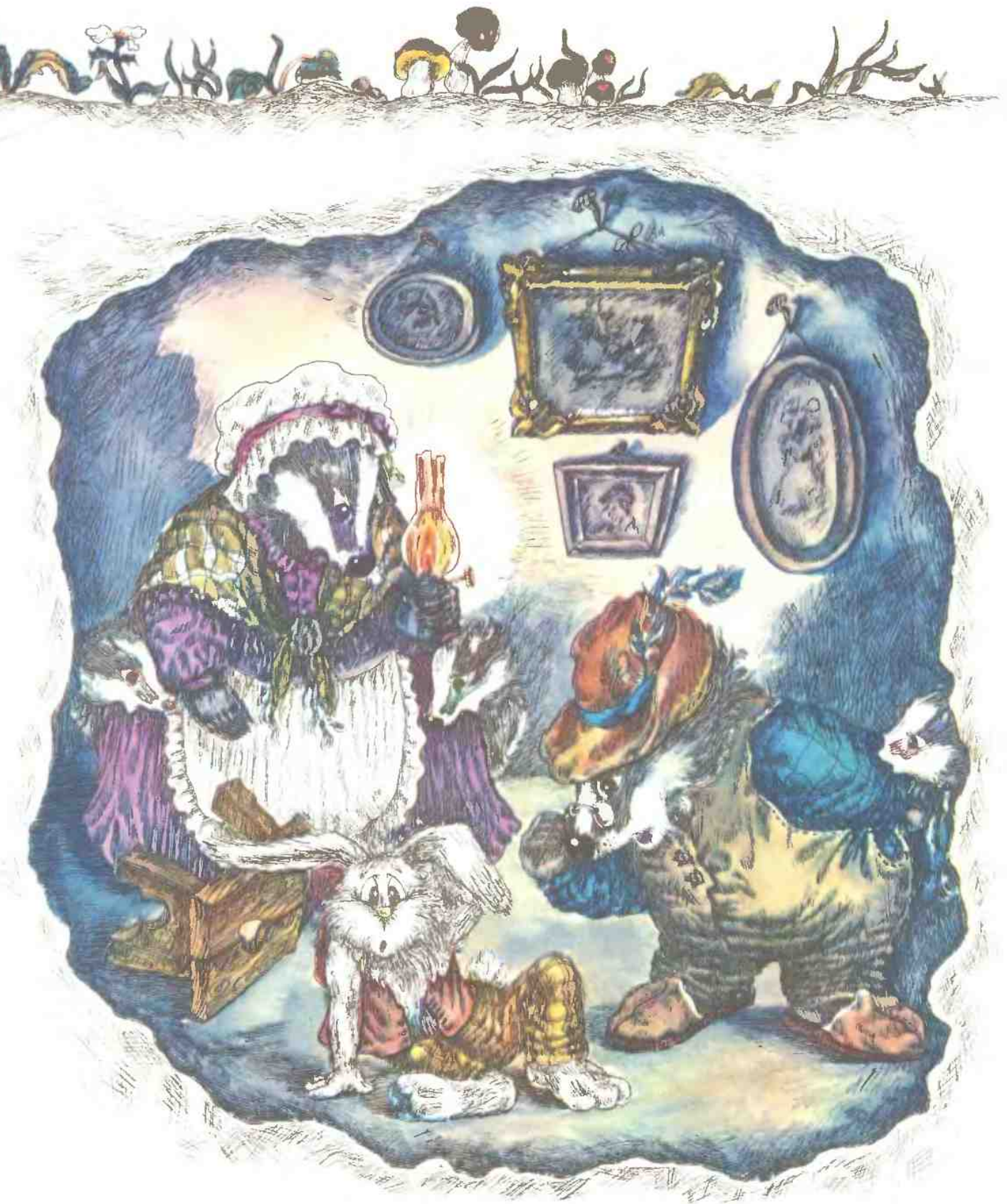

чудно бурмотіти, а його борода закучерявилася від утіхи.— Присягаюся своєю бородою і своїми шляхетними предками, що це таки справжній кожушок, — пробурмотів він.— Ти зимуватимеш у мене в норі і грітимеш мені спину. Бо мене дуже мучить ревматизм!

Як сказано, так і зробилося.

Зайчик Перекидайко став бранцем поважного бороданя борсука Дагоберта і його родини. Бо в норі жила ще й Даша, Дагобертова дружина, гладка, аж кругла, борсучиха, яка насилу пролазила вузькими коридорами житла, і троє його синів, яких звали Дрокс, Дрікс і Дракс.

Дагобертова господиня Даша спочатку начебто зовсім не зраділа гостеві,— ще тобі зайвий рот, а в неї ж харчу було

якраз на свою родину. Зате дуже зраділи Дрікс і Дракс. Перекидайко — то ж була розвага перед довгою, нудною зимовою сплячкою!

Дракс, найменшенький Дагобертів синок, був дуже жвавий і непосидючий. Він сподівався разом із Перекидайком (чи для нього) вчинити великий подвиг. Колись він чув від своєї бабусі Дорогоцінної про срібних принцес, — щоб їх звільнити, треба було зважитись на героїчний вчинок. Його брат Дрікс не був такий дуже серйозний. Він просто любив веселитися і пустувати. Назбиравши яблук і горіхів, Дрікс цілий день грав ними в кеглі в коридорах борсукового житла. Зовсім інакшої вдачі був найстарший Дагобертів син Дрокс. Лінивий буркотун, він тільки й думав, щоб добре попо-

їсти й виспатися. Він ско-
са позирав на зайченя,
що разом з усіма сиділо
за столом.

Господині дому Даші
тепер забаглося зробити
зайчика своєю хатньою
служницею, щоб він їй
прибирав усю велику бор-
сукову господу. Але Да-
гоберт, як уже згадувало-
ся, мав намір використа-
ти його замість грілки
проти ревматизму.

— Де це Перекидай-
ко? — одно питав він.

— Перекидайку, а бе-
ри лиш віника та замети
в норі! — наказувала гос-
подиня.

— Перекидайчику, йди
гратись! — гукав Дрікс.

— Сніжко, а погрій-но
мене! — суворо буркотів
дядечко Дагоберт.

— Хіба сніжка може
гріти? — ображено пита-
ла Даша чоловіка.

— Бувають і теплі
сніжки, — владно казав
Дагоберт.

— Отакої! Виходить, я не ситіша й не тепліша за оцього біленького черв'ячка? — сердилась Даша і так перевалювалася з ноги на ногу, що з стін сипалася земля, а вся оселя починала гойдатися.

— Гаразд, гаразд, — заспокоїв її Дагоберт, перелякавшись за своє зимове житло. — Ти грітимеш мені плечі, а сніжка спину.

На тому й погодилися.

Коли всі виходи зимової оселі борсуків були закриті і настала довга ніч, Даша примостилась біля чоловікових плечей, а Перекидайко ліг під Дагобертовою спиною. Невдовзі у норі почулося дружне хропіння. А надворі сипав дедалі густіший сніг, і сама земля все щільніше закутувалася у свою велику білу ковдру.

Тільки зайчик Перекидайко не міг спати. Він згадував золоте сонце, зелені луки, жовті квіточки левиних ротиків, червоний мак, сині дзвіночки й білі анемони з ніжно-рожевими серединками, що вилазять весною на сонечко просто з-під снігу. Він згадував, як танцював при місяці перед велетенським дворовим псом Люксом і як любо

перекидався в гурті з братами й сестричками. Невже все те минулося і тепер він має отако лежати тут у темряві, неспроможний поворухнутися?

Із очей у Перекидайка покотилася сльоза, за нею друга, третя, і ось уже сльози полились рясним дощем.

Дракс, наймолодший Дагобертів синок, раптом випростав праву задню лапку, тоді провів правою передньою собі по носі, а лівою по очах. Що воно?

Праву задню лапку пекло вогнем, ліву також. Він хотів був щось сердито буркнути, але тільки вдоволено замурчав. Теплий струмочок стікав йому на ноги і світився в темній норі чарівничим світлом, наче сапфірно-голуба стрічечка.

«Що воно?» — подумав Дракс. Він тихесенько підвівся й поліз до того струмочка...

— Хто тут? — прошепотів Перекидайко.

— Це я, Дракс.

— Тобі також не спиться?

— Ти мене розбудив.

— Я?

Дракс хотів був показати Перекидайкові той чарівний блакитний струмочок, та він десь зник. Але Дракс уже збагнув, що то були зайчикові сльози і то з них набіг такий струмочок.

— А чого тобі не спиться, Перекидайку? — спитав Дракс.

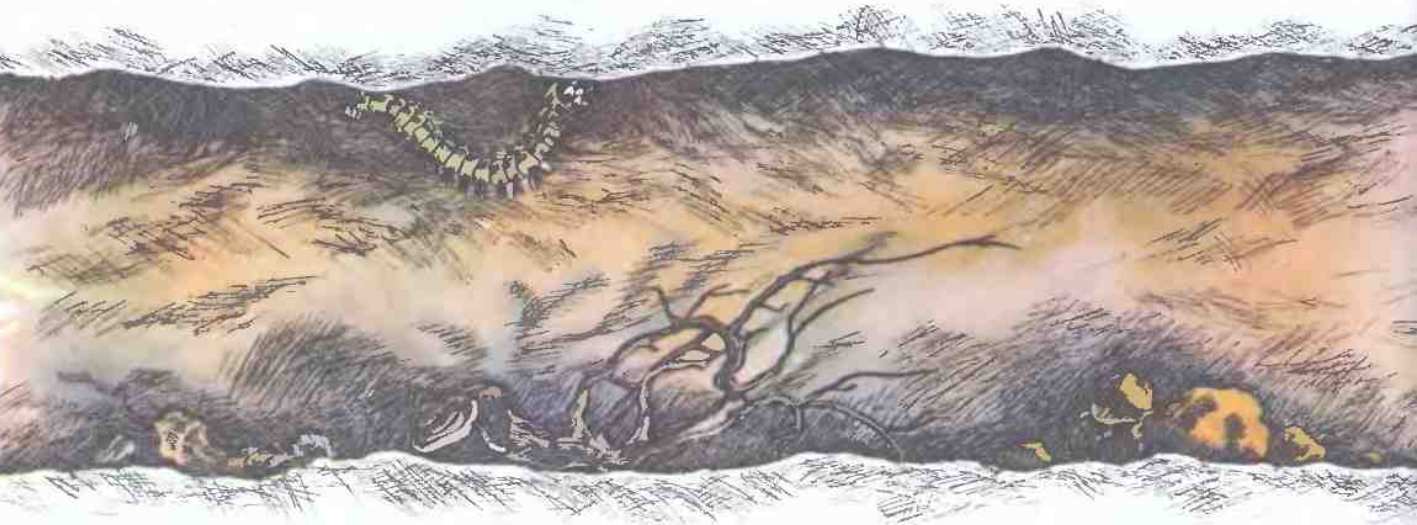
— Того... — зайчик завагався.

— Ну скажи!

— Бо мені дуже хочеться танцювати й перекидатися. Без цього я не можу жити.

— Ну, мабуть, цьому можна якось зарадити, — сказав Дракс.

І ось він тихо повів зайчика підземними коридорами до перехрестя, де було просторіше. Ах, як Перекидайкові полегшало! Він став навшпиньки, обкрутився кругом себе й почав стиха пританцьовувати. Дракс прихопив з ніші світлячка й тепер підняв його високо над головою. Перекидайко пішов танцювати свій улюблений танок — «Дзигу», а наприкінці високо підскочив і зробив своє славетне сальто. Увесь коридор тепер засяяв, мов

святкова зала. Це тому, що звідусюди наліталося зацікавлених світлячків, які світилися, мов блакитні й зелені ліхтарики.

Перекидайко був щасливий.

— Ах, ти мій добрий Драксе! — мовив він і провів борсучкові м'якенькою лапкою по носі.

І Дракс від того став такий щасливий, аж борідка у нього зачучерявилася. Так відтоді бувало не раз. Але якось уночі Дракс знову відчув у себе на лапках теплий струмочок.

— Чом ти знов плачеш, Перекидайку? — спитав він.

— Бо... Бо... — зайчик завагався.

— Ну скажи!

— Бо мені тут, під землею, холодно, я не можу без сонця.

Дракс у задумі так наморщив лоба, що навіть борідка в нього наїжачилася. Нарешті він сказав:

— Я прокопаю тобі хід надвір. Тоді ти вдень танцюватимеш на сонечку. Та тільки сонце почне заходити, вертайся назад. Я почекаю тут, поки ти повернешся, а тоді загорну вихід, бо ми тут усі померзнемо.

Так і зробили.

Дракс почав розкопувати вихід у мерзлій, мов камінь, землі. Лапки його зболіли й порозбивалися в кров. Перекидайко хотів був допомогти йому. Але Дракс не дозволив. Він здавався сам собі героєм, який визволяє чарівну принцесу, що плаче блакитними сапфіровими слізьми. Дракс хотів, щоб вона лишилася з ним, але був занадто несміливий і занадто гордий, щоб сказати їй про це.

Раптом у темний коридор впав золотий сонячний промінь.

— Тепер виходь, Перекидайку! — мовив Дракс і став, як вартовий, на задні лапки біля входу. — Але не забувай, що взимку сонце виходить у небо ненадовго.

— Авжеж, хороший мій! — радісно сказав Перекидайко, провів Драксові по носі лапкою і вискочив з нори.

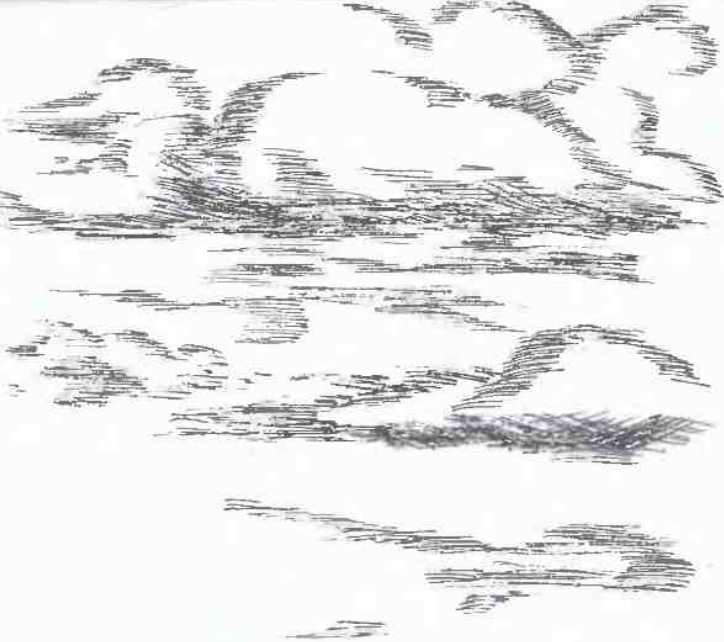
Довкола мільйонами діамантів сяяв сніг. Сонце велетенським золотим колесом котилось по голубому, аж зеленавому небу.

Стояла тиша.

Перекидайко трохи пострибав по снігу. Ну й холод-неча! Треба рухатися швидше, бо померзнуть лапки. Тепер зайчик дедалі ширшими колами бігав довкруз оселі борсуків, присипаної глибоким снігом. А потім він почав танцювати, а коли Перекидайко танцював, то вже ні про що інше не думав. Він навіть не помітив, як за його спиною здійнявся вітер, як той вітер підхопив його в танку й відносив усе далі від оселі борсуків, а небо

раптом стало темно-сіре, наче олово, й лапятий сніг почав кружляти з Перекидайком.

Нарешті зайчик спинився перепочити. Хурделиця боляче шмагонула його в лице. І тоді Перекидайко зрозумів: якщо він зараз піддасться хуртовині й ляже, йому кінець. І він танцював і танцював, як навіжений, аби тільки не впасти в сніг і не замерзнути.

Зайчик Перекидайко, танцюючи, рятував своє життя!

Аж дивиться — небо раптово потемніло. Великий чорний птах кружляє над малим зайчачком. У пазурах він тримає кулю, червонясту, ясну кулю. І зайчаті здається, що це за ним женеться чорний птах у сніжній бурі. Воно заходить у танку ще дужче — від страху перед хуртовиною і лиховісним пта-

хом. А коли той починає спускатись нижче, зайча підскакує з усієї сили і, перекидаючись, задніми лапками влучає птаха в голову, так що той випускає з пазурів блискучу кулю.

Із снігу шугає полум'я. Але зайча кидається на те полум'я—і золота куля тепер уже в нього.

Великий чорний птах летить над ним.

— Підкинь мою кулю, я її впіймаю. Мені не можна торкатися землі. У цій невеличкій кулі—життя мільйонів істот!

— У ній і життя Дракса, який чекає на мене?—питає Перекидайко.

— Підкинь кулю! — наказує птах.

— Спершу покажи мені дорогу до Дракса,— каже зайчик.

— Я не можу цього зробити.

— Чому?

— Бо Дракс іще жи-

вий. Але незабаром він буде у моєму царстві смерті. Тоді я тебе й поведу.

І раптом зайча починає розуміти, що Драксові загрожує велика небезпека. Малий борсучок обіцяв його чекати біля входу до нори у цей лютий мороз. Це ж він замерзне!

Перекидайко, не випускаючи золотої кулі, чимдуж кидається тікати від чорного птаха. Та незабаром знесилено падає на сніг. А величезний птах усе кружляє й кружляє над ним...

Міцно притиснувшись до золотої кулі, зайчик засинає.

Уві сні Перекидайко бачить, як його приятель Дракс стоїть біля входу до нори. Він уже геть закоцюб від холоду. Тільки губи його через силу шепочуть: «Авжеж, Перекидайко... Він давно забув про мене. Занадто він любить вистрибувати, танцювати, перекидатися через голову й робити тільки те, що йому до вподоби. Чи повернеться він коли-небудь? Та дарма, я однаково на нього чекатиму».

«Хіба ти не бачиш, Драксику, що я не можу прийти?» — питає зайчик уві сні. «Бачу, бачу, — відказує Дракс. — Такий ти вже вродився, стрибаєш туди-сюди, не можеш бути на одному місці з кимось одним. Такий, мабуть, ти вже й будеш. Така твоя вдача!»

«Така моя вдача? — схвильовано питає Перекидайко. — А вірності у мені й немає? І ти справді так гадаєш, Драксе?»

Але Дракс так само непорушно дивиться, як нескінченно падає лапаний сніг. Та коли зайчик хотів був провести борсучкові лапкою по носі, й Дракс, і сон розтанули в білій імлі.

Перекидайко прокинувся від нестерпної спеки. Куля викотилася у нього з лапок. Він мерщій хапає її знов. І раптом бачить, що сніг довкола розтанув, а ген далі стало видно чийсь сліди... Та це ж його, зайчикові сліди, що лишилися на снігу тоді, коли він, захоплений танком, відбігав у завірюху далі й далі від нори. Як він тут опинився і скільки отак проспав? Йому здається, що минула ціла вічність...

Городский ЦДБС
г. Запорожье

А скільки ж чекає його любий Дракс? Не можна гаяти й хвилини!

Перекидайко помічає на снігу один, два, три, чотири, п'ять слідів власних лапок. Тепер він знає дорогу! І зайчик кидається у той бік так швидко, немов за ним жене-ться сама смерть.

Отак Перекидайко потрапляє до зимової оселі борсу-ків. Він трохи не провалюється в неї, бо двері все ще відчинені, а біля них, помічає зайчик, нерухомо й мов-чки, ніби вартовий, стоїть чиясь чорно-коричнева по-стать.

— Драксе! Мій Драксику! — гукає Перекидайко, хапа-ючи мовчазного приятеля в обійми. Тане сніг, з м'якої бурої землі вилазять проліски, крокуси й жаб'яче мило. З пагорбів на них дме перший теплий вітер.

— Ти-и? — каже Дракс, втягаючи повітря, а Переки-дайко тим часом проводить йому лапкою по носі. — Справді ти?..

— Що, не віриш? — усміхається зайчик.

— Мені снилося...

— Що я більше не прийду...

— Ні, що в тебе було тисяча лапок і кожна — мов маленький золотий племінчик... Але то все пусте! Ході-мо швиденько до батька. Поглянь, як уже розквітла лука!.. Скільки ж я спав?.. Гайда, бо як батько помітить...

У норі так само темно й тепло. Пахне сіном і мохом. Дружне хропіння луною розходиться по всіх куточках борсукової оселі.

Перекидайко тихесенько вмощується під боком у дядечка Дагоберта, а Дракс біля нього.

Та, мабуть, обидва принесли з собою подих весняного вітру. Бо старий борсук починає потягатися і випростує всі лапи. Тоді раптом перекидається на другий бік і натикається на Перекидайку.

— Ой-ой-ой, у кого це такий маленький, м'якенький кожушок? — задоволено мурчить він. — Ти ще тут, сніжко?

— Аякже! — озивається зайча.

Тоді Дагоберт підводиться. Виходить це в нього дуже легко.

— Ото дива! Мій ревматизм як вода змила! А все це твій м'якенький кожушок, сніжечко! Вірне у тебе серце, хіба ж ні?

— Авжеж, — відказує зайчик і нишком проводить Драксові лапкою по носі, так що в того аж борідка кучерявиться від задоволення, а одна волосинка забивається в ніс, і він починає страшенно чхати.

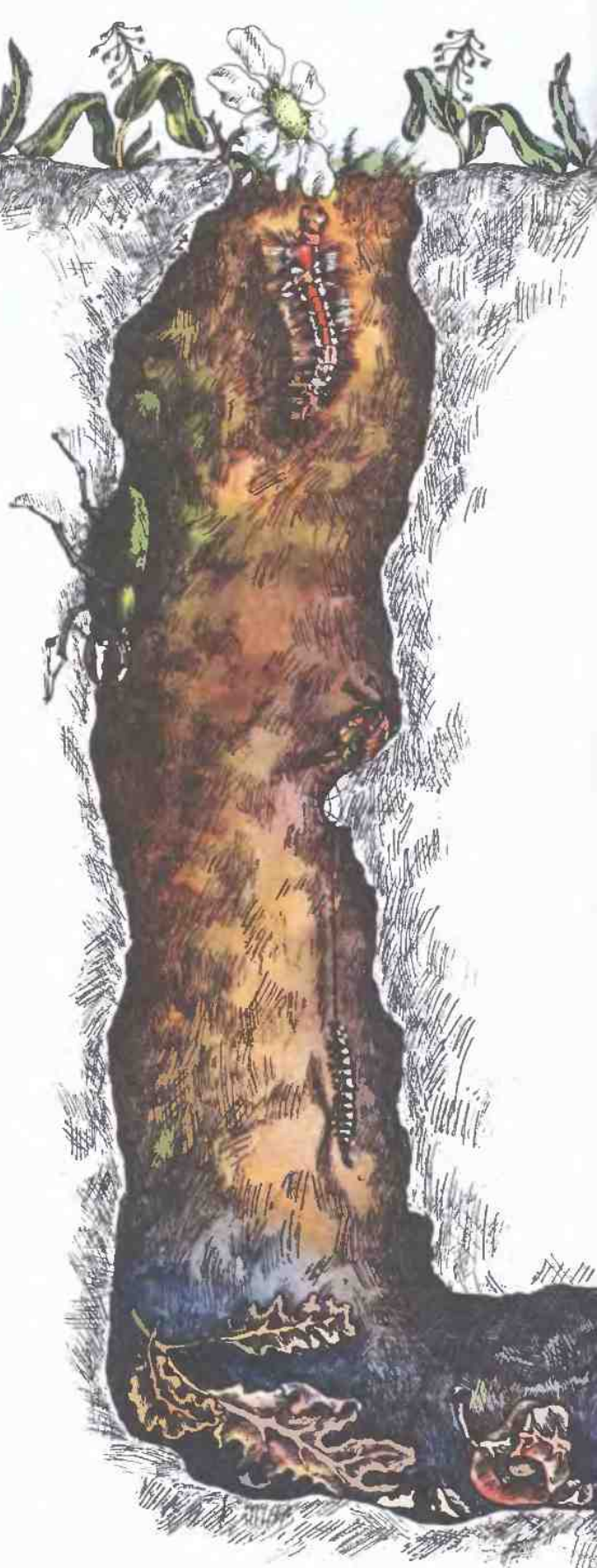
Тоді прокидається й решта борсуків. І, поки Дракс чхає на всю нору, господиня Даша вигукує:

— А де це Перекидайко? Ну лиш, бери віника!

— Перекидайчику, йди гратися! — гукає Дрікс.

— А попоїсти нема чого? — гуде Дрокс.

Отепер-то вже борсуки справді прокинулися від зимового сну. А це означає, що зима справді скінчилася. І наша казка про зайча Перекидайка скінчилася також. Принаймні на сьогодні.

В72 **Вольф Фрідріх.** Зайчик Перекидайко і Дракс:
Казка. Для дошкіл. в. / Скор. пер. з нім. В. П. Подо-
лужного; Мал. Н. І. Голокозакової.— К.: Ве-
селка, 1983.— 23 с., іл.

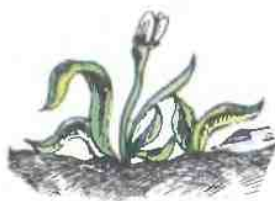
Казка відомого німецького письменника (1888—1953) розповідає про
зворушливу дружбу малого зайчати і борсучка, вчить, що вірність і відданість
переможуть усе.

4803020000—107

В _____ 111.83.

И(Нім)

M206(04)—83

Фридрих Вольф ЗАЙЧИК КУВЫРОК И ДРАКС

Сказка

(На українском языке)

Для дошкільного возраста

Сокращенный перевод с немецкого
Вячеслава Петровича Подолужного

Рисунки Натальи Ивановны Голокозаковой

Издательство «Веселка»,
252050, Киев-50, Мельникова, 63

Редактор С. А. Горва
Художний редактор А. О. Ливень
Технічний редактор К. П. Дворська
Коректор Л. К. Скрипченко

Информ бланк № 2374

Здано на виробництво 01.10.82. Підписано до друку 09.03.83. Формат
84×108/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура журнальна. Друк офсетний.
Умови друк. арк. 2,52. Умови фарб.-відб. 11,13. Обл.-вид. арк. 2,0. Зам.
2—2473. Тираж 115 000 пр. Ціна 20 к.

Видавництво «Веселка», 252050, Київ-50, Мельникова, 63
Головне підприємство РВО «Поліграфніга», 252057, Київ-57, Довженка, 3